

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI**

**FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT**

Aprobat la Ședința Catedrei de Drept
proces verbal nr. 9 din 09.04.2014
Șeful Catedrei de Drept Botnari E.

Aprobat la Ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale
proces verbal nr.4 din 19.04.2014
Președintele Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale Cojocaru I.

CURRICULUM
la unitatea de curs
DREPT PENAL
PARTEA GENERALĂ I - II
/Ciclul I, învățămînt cu studii la zi/

**Autor: dr. lect. univ. sup.
S. Gavajuc**

**Bălți
2014**

I. INFORMAȚIE DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Drept

Domeniul general de studiu: 38 Drept

Domeniul de formare profesională la ciclul I/II: 381 Drept

Denumirea specialității/specializării: 381.1 Drept

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs C.F.S	Anul predării	Semestrul	Numărul de ore			Evaluarea		Responsabili de disciplină
			C	S	L/I	Credit	Examen, colocviu	
F.02.O.14	I	II	45	45	90	6	E	S.Gavajuc, R.Grigoraș
F.03.O.21	II	III	30	30	60	4	E	S.Gavajuc, R.Grigoraș

II. INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Studentii facultății de Drept studiază unitatea de curs Drept penal (partea generală) în anul I (sem.2) și anul II (sem.3) de studii. După studierea materiilor de bază la facultate în primul an de studii, studenții devin mai inițiați în materie de drept, posedând noțiunile conceptuale ale științei “drept”. Astfel, în anul I se studiază unitățile de curs: Drept constituțional, Teoria generală a statului și dreptului, Istoria statului și dreptului în cadrul cărora fac cunoștință cu unele principii democratice, cu legea fundamentală a statului.

În cadrul Teoriei generale a statului și dreptului studenții iau cunoștință cu noțiunile generale, de bază a multor discipline, printre care și cu cele ale dreptului penal.

În semestrele II-III se studiază “Dreptul penal partea generală”, dobîndindu-se primele și cele mai esențiale cunoștințe în materia dreptului penal. Pe parcursul întregului curs, studenții nu numai că studiază noțiunile generale ale dreptului penal, dar și se familiarizează cu anumite instituții ale dreptului penal în general. Astfel, ei se familiarizează cu tipicul legii penale (Codul penal R.M), cu noțiunea de infracțiune și componentă a infracțiunii (cu toate elementele lor), cu etapele activității infracționale (internă și externă), cu noțiunea de pedeapsă penală și tipurile pedepsei penale, cu răspunderea penală, cazurile de înlăturare a caracterului penal al faptei și al răspunderii penale, aplicarea pedepsei penale, etc.

Doar posedînd acest bagaj vast de cunoștințe, studentul poate cu siguranță să se încadreze în studiul viitorului curs de Drept penal-partea specială, în cadrul căruia va efectua analiza componentelor concrete ale infracțiunilor prevăzute de articolele din partea specială a Codului penal și va rezolva unele cazuri sau probleme practice.

Dreptul penal ocupă un loc important în formarea unor specialiști în domeniul dreptului. Această disciplină își are menirea de a pune baza viitorului specialist.

Dreptul penal este o piatră de temelie a științei dreptului în general. Altfel spus, necunoașterea dreptului penal ca materie de bază din ramura dreptului public, influențează aptitudinea de cunoaștere și înțelegere în continuare cel puțin a următoarelor discipline: criminalistica, criminologia, dreptul procesual penal, dreptul penitenciar, medicina legală sau psihiatria judiciară, etc.

Astfel, nu este greșit să afirmăm că dreptul penal este o materie esențială, de bază din ansamblul disciplinelor care se studiază la facultate și cea mai expresivă disciplină din disciplinele dreptului public.

În urma studiului asupra dreptului penal - partea generală, în măsura pătrunderii în esența materialului și conexiunile logice, cît și teoretice ale acestuia, studentul dobîndește capacitatea de a corela noțiunile studiate anterior cu noțiunile din partea specială a dreptului penal. În așa sens, problemele practice vor primi o calificare de drept, ca un răspuns mai complex, multiaspectual.

Studiind dreptul penal, și anume partea generală, studentul, după obiectul de specie, va putea determina la calificarea juridică cel puțin capitolul corespunzător din cadrul căruia face parte infracțiunea, de asemenea, în situația unei stări mai complexe, va putea aprecia corect numărul infracțiunilor care vin în concurs din starea de fapt relatată și va putea evita unele confuzii asupra unor articole cu semne calificative asemănătoare sau relativ asemănătoare. În aceeași ordine de idei, se vor putea soluționa orice

probleme de drept penal.

III. COMPETENȚE PREALABILE

La etapa incipientă a cursului, studentul trebuie să cunoască care sunt izvoarele juridice aplicabile fiecărei ramuri de drept; să facă distincție între persoana fizică și persoana juridică; să opereze cu noțiunile de: normă juridică, lege, raport juridic, metode de reglementare, ordine publică, proces penal și .a. În același timp, studentul anului I și II trebuie să demonstreze competențele: - de utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul juridic; - de interpretare a legislației în vigoare în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor.

IV. COMPETENȚELE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

La nivel de cunoaștere și înțelegere studentul trebuie:

- să se familiarizeze cu instituțiile de bază ale dreptului penal (infracțiunea, răspunderea penală, pedeapsa penală, liberarea de răspundere penală, etc.);
- să caracterizeze evoluția istorică a dreptului penal;
- să dobândească cunoștințe privind normele și instituțiile ce formează dreptul penal – partea generală;
- să interpreteze normele juridice penale care formează unitatea de curs Drept penal -partea generală.
- să reproducă noțiunile legale și pe cele doctrinare;

La nivel de aplicare studentul trebuie :

- să stabilească legături între normele Părții Generale a Codului Penal și normele cuprinse în actele normative extrapenale;
- să determine soluțiile corecte la problemele de ordin practic vizând materia Părții Generale a dreptului penal;
- să utilizeze metodele specifice dreptului penal în procesul de elucidare a esenței juridice a unei sau altei instituții de drept penal;
- să facă generalizări referitoare la diferite fenomene și instituții de drept penal, să sesizeze esența lor;
- să dialogheze în permanență cu colegii în legătură cu problemele ce țin de dreptul penal;
- să argumenteze temeinicia teoriilor științifice alese ca suport la clarificarea naturii juridice a unei sau altei norme sau instituții de drept penal;
- să compare experiența doctrinară și practică în vederea atingerii scopurilor dreptului penal;
- să clasifice categorii de drept penal în funcție de diverse criterii;
- să aplice în mod practic cunoștințele teoretice dobândite, în vederea rezolvării unor situații din practica judiciară.

La nivel de integrare studentul trebuie:

- să stabilească locul și rolul dreptului penal în contextul altor științe juridice;
- să aprecieze importanța dreptului penal în raport cu celelalte științe juridice;
- să formuleze propuneri de armonizare a prevederilor normelor penale autohtone cu prevederile legislației europene;
- să determine coraportul dintre Partea Generală și Partea Specială ale dreptului penal;
- să aprecieze locul și importanța unor norme și instituții de drept penal față de altele;
- să creeze diverse situații practice în baza cunoștințelor acumulate și ținând cont de prevederile legii penale;
- să propună noi opinii, concepții benefice pentru ameliorarea conținutului normelor sau instituțiilor de drept penal;
- să influențeze, prin intermediul publicațiilor și comunicărilor științifice, asupra procesului de creare, interpretare și aplicare a normelor penale și a instituțiilor de drept penal;
- să determine perspectivele dezvoltării dreptului penal ca instrument de realizare a politicii penale a statului nostru.
- să contribuie educarea juridică a populației în materia dreptului penal.

V. FINALITĂȚILE CURSULUI

În urma studierii cursului Drept penal – partea generală, studenții trebuie să fie capabili: - să identifice raporturile juridice de drept penal; - să cunoască metodele de soluționare a conflictelor de legi în timp și spațiu; - să determine instituțiile dreptului penal; - să aplice în practică prevederile Codului Penal în materia răspunderii penale; - să stabilească ce efecte produc hotărârile judecătorești de condamnare; - să perceapă direcțiile de armonizare a legislației Republicii Moldova cu normele internaționale în domeniu; - să identifice problemele de cercetare în domeniul jurisprudenței ei.

VI. CONȚINUTURI

1. Tematica și repartizarea orientativă a orelor de prelegeri și seminare la unitatea de curs Drept penal (partea generală) I.

		prelegeri	seminare
1.	Noțiuni generale privind dreptul penal	2	2
2.	Principiile și izvoarele dreptului penal	2	2
3.	Legea penală: noțiune și categorii	2	2
4.	Aplicarea legii penale în spațiu	4	4
5.	Aplicarea legii penale în timp	4	4
6.	Raportul juridic penal	2	2
7.	Noțiunea de infracțiune și trăsăturile acesteia	3	3
8.	Componenta de infracțiune	2	2
9.	Obiectul infracțiunii	2	2
10.	Subiectul infracțiunii	4	4
11.	Latura obiectivă a infracțiunii	6	6
12.	Latura subiectivă a infracțiunii	6	6
13.	Etapele activității infracționale	6	6
Total		45	45

2. Tematica și repartizarea orientativă a orelor de prelegeri și seminare la unitatea de curs Drept penal (partea generală) I.

		prelegeri	seminare
1.	Unitatea și pluralitatea de infracțiuni	2	2
2.	Cauzele care înlătură caracterul penal al infracțiunii	4	4
3.	Participația la infracțiune	4	4
4.	Răspunderea penală	1	1
5.	Liberarea de răspundere penală	2	2
6.	Pedeapsa penală: noțiunea și scopurile ei	1	1
7.	Sistemul și categoriile pedepsei penale	4	4
8.	Individualizarea pedepselor	2	2
9.	Măsurile de siguranță	2	2
10.	Liberarea de pedeapsă penală	4	4
11.	Cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării	2	2
12.	Calificarea infracțiunilor	2	2
Total		30	30

VII. CALENDARUL DE DESFĂȘURARE A CURSULUI

1. Drept penal (partea generală) I

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTUL UNITĂȚII DE CURS
------------------------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea Dreptului penal; ▪ să definească obiectul Dreptului penal; ▪ să determine scopul Dreptului penal; ▪ să stabilească sarcinile Dreptului penal; ▪ să determine locul și rolul Dreptului penal în cadrul politicii penale a statului; ▪ să elucideze noțiunea, obiectul și sarcinile științei Dreptului penal; ▪ să descrie sistemul Dreptului penal; ▪ să sesizeze principalele concepte privind Dreptul penal care s-au formulat de-a lungul timpului; ▪ să caracterizeze evoluția Dreptului penal în Republica Moldova; ▪ să determine importanța Dreptului penal în raport cu alte ramuri de drept; 	<p>Noțiuni introductive:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea, obiectul, scopul și sarcinile dreptului penal. 2. Știința dreptului penal. 3. Școli și curente de politică penală. 4. Legătura dreptului penal cu alte ramuri de drept.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească principiile generale ale Dreptului penal; ▪ să definească principiile speciale ale Dreptului penal; ▪ să estimeze principalele izvoare ale Dreptului penal care sunt specifice altor sisteme de drept. 	<p>Principiile și izvoarele dreptului penal;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principiile dreptului penal. 2. Izvoarele dreptului penal.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de lege penală; ▪ să clasifice legile penale; ▪ să identifice scopul legii penale; ▪ să definească norma juridico-penală; ▪ să caracterizeze structura normei juridico-penale; ▪ să definească noțiunea de interpretare a legii penale; ▪ să distingă formele interpretării legii penale. 	<p>Legea penală: noțiune și categorii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de lege penală. 2. Categorii de legi penale. 3. Scopul legii penale. 4. Norma penală: noțiune și structură. 5. Noțiunea, importanța și formele interpretării legii penale.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de aplicare a legii penale; ▪ să definească noțiunea de teritoriu al țării; ▪ să explice noțiunea de loc al săvârșirii infracțiunii; ▪ să explice conceptul de infracțiune săvârșite pe teritoriul țării; ▪ să arate excepțiile de la principiul teritorialității; ▪ să determine criteriile de aplicare a principiilor cetățeniei și realității; ▪ să elucideze condițiile de fond și de formă ale extrădării; ▪ să explice care este ordinea de preferință în acordarea extrădării; ▪ să stabilească cazurile în care extrădarea nu poate fi acordată. 	<p>Aplicarea legii penale în spațiu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principiul teritorialității. 2. Principiul cetățeniei și principiul realității. 3. Extrădarea: noțiune și condiții. 4. Ordinea de preferință în acordarea extrădării.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să explice noțiunea de timp al săvârșirii infracțiunii; ▪ să sesizeze momentele de intrare și de ieșire din vigoare ale legii penale; ▪ să explice însemnătatea efectului retroactiv al legii penale; ▪ să stabilească cazurile în care legea penală nu retroactivează. 	<p>Aplicarea legii penale în timp</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principiul activității legii penale în timp. 2. Extraactivitatea legii penale.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de raport juridic penal; ▪ să caracterizeze elementele raportului juridic penal de conflict și de conformare; ▪ să deosebească momentele nașterii, modificării și stingerii raportului juridic penal de conflict; ▪ să deosebească momentele nașterii, modificării și stingerii raportului juridic penal de conformare; ▪ să definească noțiunea de fapte penale și modalitățile lor. 	<p>Raportul juridic penal</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea raportului juridic penal. 2. Structura raportului penal. 3. Nașterea, modificarea și stingerea raportului penal. 4. Faptele penale.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de infracțiune sub aspect legal și doctrinar; ▪ să caracterizeze trăsăturile esențiale ale infracțiunii; ▪ să clasifice infracțiunile; ▪ să deosebească categoriile de infracțiuni clasificate de legiuitor la art. 16 CP al RM; ▪ să distingă infracțiunile de alte încălcări ale legii. 	<p>Noțiunea de infracțiune și trăsăturile acesteia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de infracțiune. 2. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii. 3. Clasificarea infracțiunilor. 4. Delimitarea infracțiunilor de alte încălcări de lege.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de componentă a infracțiunii; ▪ să arate importanța componentei de infracțiune; ▪ să caracterizeze elementele și semnele componentei de infracțiune; ▪ să clasifice componentele infracțiunii; ▪ să evidențieze legătura existentă dintre infracțiune și componentă de infracțiune. 	<p>Componenta de infracțiune</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de componentă a infracțiunii. 2. Importanța componentei de infracțiune. 3. Structura componentei de infracțiune. 4. Clasificarea componentelor de infracțiune. 5. Coraportul dintre infracțiune și componenta infracțiunii.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de obiect al infracțiunii; ▪ să evidențieze importanța obiectului infracțiunii; ▪ să deosebească categoriile obiectului infracțiunii; ▪ să caracterizeze obiectul material al infracțiunii; ▪ să aprecieze care este coraportul dintre obiectul juridic și obiectul material al infracțiunii; ▪ să deosebească obiectul material al infracțiunii de mijlocul (instrumentul) de săvârșire a infracțiunii, de produsul infracțiunii și de corpurile delictive. 	<p>Obiectul infracțiunii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și importanța obiectului infracțiunii. 2. Categoriile obiectului infracțiunii.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de subiect al infracțiunii; ▪ să definească noțiunile de responsabilitate și iresponsabilitate; ▪ să caracterizeze condițiile generale ale subiectului activ – persoană fizică; ▪ să indice criteriile iresponsabilității; ▪ să arate vârsta de la care este posibilă tragerea la răspundere penală a persoanei fizice; ▪ să releve importanța posibilității tragerii la răspundere penală a persoanei juridice; ▪ să caracterizeze condițiile în care este posibilă tragerea la răspundere penală a persoanei juridice; ▪ să formuleze noțiunea de subiect special. 	<p>Subiectul infracțiunii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de subiect al infracțiunii. 2. Subiectul activ. 3. Subiectul pasiv. 4. Subiectul special.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de latură obiectivă a infracțiunii; ▪ să releve importanța laturii obiective a infracțiunii; ▪ să caracterizeze elementele obligatorii ale laturii obiective a infracțiunii; ▪ să caracterizeze teoriile formulate în doctrină privind legătura de cauzalitate 	<p>Latura obiectivă a infracțiunii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea, importanța și structură laturii obiective. 2. Elementul material (fapta infracțională). 3. Urmarea imediată sau rezultatul socialmente periculos. 4. Legătura de cauzalitate. 5. Trăsăturile facultative ale laturii obiective.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ să caracterizeze trăsăturile facultative ale laturii obiective a infracțiunii. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea laturii subiective a infracțiunii; ▪ să explice conceptul de vinovăție în Dreptul penal; ▪ să formuleze noțiunea legală a intenției; ▪ să facă deosebire dintre intenția directă și cea indirectă; ▪ să formuleze noțiunea legală a imprudenței; ▪ să facă deosebire dintre sineîncrederea exagerată și neglijența criminală; ▪ să formuleze noțiunea legală de vinovăție mixtă; ▪ să explice noțiunea de faptă săvârșită fără vinovăție; ▪ să caracterizeze motivul și scopul infracțiunii ca elemente facultative ale laturii subiective. 	<p><i>Latura subiectivă a infracțiunii</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de latură subiectivă a infracțiunii. 2. Vinovăția – element de bază al laturii subiective. 3. Intenția și modalitățile ei. 4. Imprudența și modalitățile ei. 5. Praeterintenția (vinovăția mixtă). 6. Motivul și scopul infracțiunii.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de etape ale activității infracționale; ▪ să formuleze noțiunea de perioadă internă a activității infracționale; ▪ să definească noțiunea de pregătire de infracțiune; ▪ să caracterizeze modalitățile pregătirii de infracțiune; ▪ să definească noțiunea de tentativă de infracțiune; ▪ să caracterizeze formele tentativei de infracțiune; ▪ să elucideze regimul sancționator al pregătirii și tentativei de infracțiune; ▪ să caracterizeze trăsăturile infracțiunii consumate; ▪ să caracterizeze trăsăturile infracțiunii epuizate. 	<p><i>Etapele activității infracționale</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de etape ale activității infracționale. 2. Perioada internă a activității infracționale. 3. Pregătirea de infracțiune. 4. Tentativa de infracțiune. 5. Infracțiunea fapt consumat. 6. Infracțiunea fapt epuizat.

2. Drept penal (partea generală) II

<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de infracțiune unică; ▪ să caracterizeze modalitățile infracțiunii unice; ▪ să definească noțiunea de pluralitate de infracțiuni; ▪ să caracterizeze modalitățile pluralității de infracțiuni. 	<p><i>Unitatea și pluralitatea de infracțiuni</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și modalitățile a unității de infracțiune. 2. Noțiunea și modalitățile a pluralității de infracțiune.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de cauză care înlătură caracterul penal al faptei; ▪ să determine natura juridică a cauzelor care înlătură caracterul penal al faptei; ▪ să arate condițiile în care cauzele care înlătură caracterul penal al faptei sunt legale; ▪ să efectueze o analiză comparativă dintre cauzele care înlătură caracterul penal al faptei; ▪ să sesizeze alte cazuri (altele decât cele prevăzute la art. 35-40 CP al RM) în care caracterul penal al faptei este înlăturat. 	<p><i>Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de cauză care înlătură caracterul penal al faptei. 2. Legitima apărare. 3. Starea de extremă necesitate. 4. Reținerea infractorului. 5. Constrângerea fizică sau psihică. 6. Riscul întemeiat.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea și condițiile participației; ▪ să caracterizeze categoriile de participanți la infracțiune; ▪ să caracterizeze formele participației; ▪ să caracterizeze noțiunea și modalitățile excesului de autor; ▪ să delimiteze implicarea la infracțiune de participația penală ▪ să determine particularitățile răspunderii penale a participanților la infracțiune. 	<p>Participația la infracțiune</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și condițiile participației. 2. Categoriile de participanți la infracțiune. 3. Formele participației. 4. Excesul de autor. 5. Implicarea la infracțiune.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de răspundere penală; ▪ să arate care sunt temeiurile răspunderii penale; ▪ să analizeze principiile răspunderii penale; ▪ să explice mecanismul de realizare a răspunderii penale. 	<p>Răspunderea penală</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de răspundere penală. 2. Temeiul răspunderii penale. 3. Principiile răspunderii penale.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de liberare de răspundere penală; ▪ să arate temeiul liberării de răspundere penală; ▪ să caracterizeze modalitățile liberării de răspundere penală. ▪ să efectueze o analiză comparativă a modalităților de liberare de răspundere penală. 	<p>Liberarea de răspundere penală</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și temeiul liberării de răspundere penală. 2. Modalitățile liberării de răspundere penală.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de pedeapsă penală; ▪ să caracterizeze semnele pedepsei penale; ▪ să identifice scopul pedepsei penale; ▪ să caracterizeze funcțiile pedepsei penale. 	<p>Pedeapsa penală</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de pedeapsă penală. 2. Semnele pedepsei penale. 3. Scopul pedepsei penale. 4. Funcțiile pedepsei penale.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să clasifice pedepsele penale în funcție de diverse criterii; ▪ să analizeze categoriile de pedepse penale aplicabile persoanelor fizice; ▪ să analizeze categoriile de pedepse penale aplicabile persoanelor juridice; ▪ să elucideze considerentele în baza cărora a fost abolită pedeapsa cu moartea. 	<p>Sistemul și categoriile pedepsei penale</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificarea pedepselor penale. 2. Categoriile de pedepse aplicabile persoanelor fizice. 3. Categoriile de pedepse aplicabile persoanelor juridice care desfășoară activitate de întreprinzător.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de individualizare a pedepselor; ▪ să determine importanța individualizării pedepselor; ▪ să caracterizeze formele de individualizare a pedepselor; ▪ să caracterizeze criteriile generale de individualizare a pedepselor; ▪ să clasifice și să caracterizeze circumstanțele agravante; ▪ să clasifice și să caracterizeze circumstanțele atenuante; ▪ să caracterizeze regulile de aplicare a pedepsei penale. 	<p>Individualizarea pedepselor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de individualizare a pedepselor. 2. Forme de individualizare a pedepselor. 3. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante. 4. Aplicarea pedepsei penale.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de măsuri de siguranță; ▪ să arate importanța măsurilor de siguranță; ▪ să caracterizeze măsurile de siguranță cu caracter medical; ▪ să caracterizeze măsurile de siguranță cu caracter educativ; 	<p>Măsurile de siguranță</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și importanța măsurilor de siguranță. 2. Clasificarea măsurilor de siguranță. 3. Măsurile de constrângere cu caracter medical. 4. Măsurile de constrângere cu caracter educativ. 5. Expulzarea și confiscarea specială.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ să indice condițiile în care este posibilă expulzarea; ▪ să indice care bunuri pot fi supuse confiscării speciale; ▪ să efectueze analiza comparativă a măsurilor de siguranță cu pedepsele penale. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de liberare de pedeapsă penală; ▪ să determine importanța instituției liberării de pedeapsă penală; ▪ să caracterizeze categoriile liberării de pedeapsă penală; ▪ să efectueze o analiză comparativă a cazurilor de liberare de pedeapsă penală și a celor de liberare de răspundere penală. 	<p><i>Liberarea de pedeapsă penală</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de liberare de pedeapsă penală. 2. Categoriile liberării de pedeapsă penală.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea de cauze care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării; ▪ să indice scopul cauzelor care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării; ▪ să arate condițiile în care este posibilă aplicarea cauzelor care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării; ▪ să indice efectele aplicării cauzelor care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării. ▪ să efectueze o analiză comparativă a cauzelor date cu cauzele care înlătură caracterul penal al faptei. 	<p><i>Cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și scopul cauzelor care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării. 2. Amnistia. 3. Grațierea. 4. Împăcarea părților. 5. Stingerea antecedentelor penale. 6. Reabilitarea judecătorească.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească noțiunea calificării infracțiunii; ▪ să determine etapele calificării; ▪ să explice regulile calificării infracțiunilor în cazul unui concurs de infracțiuni; ▪ să explice regulile calificării infracțiunilor în cazul concurenței normelor penale. 	<p><i>Calificarea infracțiunii</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de calificare a infracțiunilor. 2. Modalitățile de calificare a infracțiunilor.

VIII. ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

1. Drept penal (partea generală) I

<i>Nr.d/o</i>	<i>Conținutul lucrului individual</i>	<i>Nr. de ore</i>
1.	Analiza evoluției istorice a dreptului penal.	4
2.	Caracterizarea principalelor școli și curente de politică penală.	4
3.	Analiza Principiilor doctrinare ale dreptului penal și corelația lor cu principiile generale și speciale ale dreptului penal.	2
4.	Studierea izvoarelor specifice dreptului penal în alte state.	2
5.	Efectuarea clasificării legilor penale și normelor penale. Delimitarea norme penale de alte categorii de norme juridice.	4
6.	Caracterizarea elementelor noțiunii de teritoriu al țării și a principiului teritorialității legii penale. Excepții de la principiul teritorialității legii penale. Analiza altor principii care guvernează aplicarea legii penale în spațiu. Rezolvarea spețelor.	8
7.	Analiza situațiilor în care este imposibilă extrădarea. Rezolvarea spețelor.	4
8.	Determinarea posibilității operării principiului ultraactivității legii în cadrul dreptului penal. Delimitarea retroactivității legii penale de ultraactivitatea acesteia. Rezolvarea spețelor.	4
9.	Descrierea caracterelor noțiunii de infracțiune și a concepțiilor expuse în doctrină privind noțiunea de infracțiune. Analiza aprofundată a trăsăturilor esențiale ale infracțiunii.	6

	Delimitarea infracțiunii de alte încălcări ale legii. Rezolvarea spețelor.	
10.	Analiza importanței componente de infracțiune. Efectarea clasificării componentelor de infracțiune după variate criterii.	4
11.	Descrierea categoriilor de obiect al infracțiunii. Relevarea importanței determinării corecte a obiectului material al infracțiunii. Rezolvarea spețelor.	4
12.	Analiza comparativă a condițiilor generale și obligatorii ale subiectului activ persoană fizică și persoană juridică. Delimitarea subiectului activ de subiectul pasiv. Delimitarea subiectului general de subiectul special. Rezolvarea spețelor.	8
13.	Studierea elementului material al componente de infracțiune și a formelor sale de realizare. Rezolvarea spețelor.	4
14.	Analiza rezultatului social-periculos ca semn obligatoriu al componente de infracțiune. Determinarea influenței rezultatului social-periculos asupra momentului consumativ al infracțiunii. Rezolvarea spețelor.	4
15.	Studierea doctrinei de specialitate în materia legăturii de cauzalitate. Teorii privind legătura cauzală și importanța stabilirii acesteia. Rezolvarea spețelor.	4
16.	Analiza vinovăției ca element obligatoriu al laturii subiective. Caracterizarea formelor și modalităților vinovăției în dreptul penal. Delimitarea intenției indirecte de imprudență în forma sineîncrederii exagerate. Descrierea elementelor facultative ale laturii subiective. Rezolvarea spețelor.	12
17.	Importanța practică a determinării perioadei interne a activității infracționale. Forme de manifestare a perioadei interne în plan extern. Rezolvarea spețelor.	2
18.	Analiza etapelor perioadei externe a activității infracționale. Delimitarea tentativei de acte pregătitoare. Analiza teoriilor exprimate în doctrină privind sancționarea tentativei și a actelor pregătitoare. Rezolvarea spețelor.	6
19.	Importanța determinării momentului consumativ al infracțiunii. Delimitarea momentului consumativ de cel al epuizării a activității infracționale. Rezolvarea spețelor.	4
		Total 90ore

2. Drept penal (partea generală) II

<i>Nr.d/o</i>	<i>Conținutul lucrului individual</i>	<i>Nr. de ore</i>
1.	Analiza comparativă a formelor unității infracționale și a pluralității de infracțiuni. Studierea formelor unității infracționale și a pluralității de infracțiuni reglementate de legislația penală a altor state. Determinarea influenței stării de recidivă asupra unor instituții de drept penal. Rezolvarea spețelor.	4
2.	Analiza condițiilor de bază ale cauzelor care înlătură caracterul penal al faptei Analiza comparativă a legitimei apărări și a stării de extremă necesitate. Analiza comparativă a stării de extremă necesitate și a riscului întemeiat. Studierea cauzelor de înlăturare a caracterului penal al faptei reglementate de legislația penală a altor state. Rezolvarea spețelor.	8
3.	Studierea condițiilor de bază ale participației. Determinarea categoriilor de participanți la infracțiune și analiza cerințelor impuse de lege fiecărei categorii în parte. Delimitarea complicelui de favorizator. Analiza formelor de participație la infracțiune prevăzute de Codul penal al RM și de codurile penale ale altor state. Calificarea acțiunilor autorului în raport cu acțiunile celorlalți participanți la infracțiune în	8

	cazul excesului de autor. Rezolvarea spețelor.	
4.	Studierea definițiilor date de doctrina juridică de specialitate instituției răspunderii penale. Determinarea importanței instituției răspunderii penale.	2
5.	Analiza formelor liberării de răspundere penală. Analiza comparativă a liberării de răspundere penală a minorilor și a liberării de răspundere penală cu tragere la răspundere contravențională. Determinarea cazurilor în care operează liberarea de răspundere penală în legătură cu căința activă. Delimitarea întreruperii cursului prescripției extinctive de suspendarea acestuia. Caracterizarea modului de operare a prescripției în cazul pedepsei detențiunii pe viață. Rezolvarea spețelor.	4
6.	Determinarea importanței, scopului și sarcinilor pedesei penale. Studierea opiniilor doctrinare în materia clasificării pedepselor penale. Analiza comparativă a pedepselor aplicabile persoanelor fizice și a celor aplicabile persoanelor juridice. Caracterizarea tipurilor de penitenciare în care se execută pedeapsa închisorii. Caracterizarea pedepselor neprivative de libertate prevăzute de legislația penală a altor state. Rezolvarea spețelor.	10
7.	Caracterizarea formelor de individualizare a pedepselor. Analiza circumstanțelor atenuante și agravante, precum și a influenței acestora asupra aplicării pedepsei. Studierea modurilor de aplicare a pedepsei în cazul infracțiunilor consumate și în cazul formelor atipice ale infracțiunii. Rezolvarea spețelor.	4
8.	Determinarea rolului măsurilor de siguranță în cadrul procedurii de combatere a infracționalității. Analiza comparativă a măsurilor de siguranță cu caracter medical. Analiza constituționalității confiscării speciale. Studierea opiniilor pro și contra exprimate de doctrina juridică privind sterilizarea chimică. Rezolvarea spețelor.	4
9.	Determinarea importanței instituției liberării de pedeapsă penală. Studierea modalităților de liberare de pedeapsă penală. Analiza comparativă a suspendării condiționate a executării pedepsei și a liberării de pedeapsă înainte de termen. Exprimarea opiniilor pro și contra amânării executării pedepsei pentru femeile gravide și cele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani. Analiza comparativă a prescripției tragerii la răspundere penală și a prescripției executării pedepsei. Rezolvarea spețelor.	8
10.	Studierea aspectelor procesual-penale ale împăcării părților. Analiza actelor de clemență ce pot fi adoptate potrivit legislației penale a altor state. Studierea aspectelor procesuale privind actele de clemență.	4
11.	Analiza doctrinei juridice de specialitate în materia calificării infracțiunilor. Stabilirea importanței practice a calificării infracțiunilor. Rezolvarea spețelor.	4
		Total 60ore

XI. EVALUARE

Evaluarea curentă are loc la seminarii prin note acumulate pentru sarcinile de lucru independent, lucrări de control, teste, prezentări de referate, comunicări.

Evaluarea finală se va desfășura sub forma unui examen oral (zi / f/r). Biletul de examinare va cuprinde trei subiecte ce rezultă din conținuturile cursului. Subiectele de examinare vor fi formulate reieșind din finalitățile cursului și competențele speciale. Nota de la examen constituie 40% din nota finală, iar 60 % revin notei medii acumulate la seminarii, $N_f = 0,4x_{n_i} + 0,6x_{n_e}$, unde N_f – nota finală; n_i – media notelor pentru sarcinile de lucru independent, n_e – nota de la examen.

1. Evaluarea curentă: testări, lucrări de control (modele)

A. Testări:

Model Nr.1:

I. Indicați condițiile generale ale subiectului activ al infracțiunii – persoană fizică.

1. Indicați vârsta de la care este posibilă tragerea la răspundere penală.
2. Definiți responsabilitatea și iresponsabilitatea.
3. Explicați conceptul de „libertate de voință și acțiune”.

II. Încercuiți răspunsul corect

1. Principiul democratismului presupune:

- a. egalitatea tuturor în fața legii
- b. nimeni nu poate fi supus torturii sau altor tratamente inumane sau degradante
- c. nu există pedeapsă fără lege

2. Pentru a se acorda extrădarea unei persoane, infracțiunea săvârșită de aceasta trebuie:

- a. să nu fie săvârșită pe teritoriul statului solicitat;
- b. să fie de orice natură și gravitate;
- c. să fie prevăzută în legile penale ale celor două state – solicitat și solicitant.

3. Subiecții raportului juridic de conflict sunt:

- a. nedeterminați;
- b. determinați;
- c. statul, persoana vătămată sau persoana celui care a săvârșit infracțiunea.

III. Soluționați și argumentați speța:

A, B și C, cetățeni străini, au fost surprinși în timp ce transportau pe teritoriul țării noastre o cantitate de heroină pe care intenționau să o desfacă în unele țări occidentale. Să se arate:

- a) Dacă făptuitorii pot fi trași la răspundere penală, potrivit legii noastre, pentru fapta săvârșită;
- b) Dacă făptuitorii pot fi extrădați la cererea statului ai cărui cetățeni sunt sau a statelor pe al căror teritoriu au transportat substanțele stupefiante.

IV. Arătați plusurile și minusurile principiului conform căruia cetățenii proprii nu pot fi extrădați.

1. Faceți referire la dispozițiile Constituției și ale Codului penal.
2. Formulați propuneri de *lege ferenda* în această materie.

Model Nr.2:

I. Încercuiți răspunsul corect:

1. Infracțiunea este:

- a) o faptă prejudiciabilă;
- b) o faptă social-utilă;
- c) o faptă săvârșită cu vinovăție;
- d) o faptă prevăzută de orice lege;
- e) o faptă prevăzută de legea penală;
- f) o abatere unitate de cursră.

2. Infracțiunile pot fi:

- a) ușoare;
- b) grave;
- c) deosebit de grave;
- d) deosebit de ușoare;
- e) excepționale;
- f) mai puțin grave;
- g) normale;
- h) excepțional de grave.

3. Reținerea infractorului este o cauză care înlătură caracterul penal al faptei dacă:

- a) se efectuează pentru a se răzbuna pe infractor;
- b) se efectuează pentru a-l preda pe infractor organelor de drept;
- c) temeiul reținerii este corespunzător legii;
- d) temeiul reținerii nu există la momentul efectuării sale;
- e) este însoțită obligatoriu de violență fizică.

4. Autorul infracțiunii este persoana care

- a) acordă ajutor la săvârșirea infracțiunii;
- b) săvârșește nemijlocit fapta infracțională;
- c) organizează săvârșirea infracțiunii;
- d) săvârșește fapta prin intermediul persoanelor care nu răspund penal;
- e) determină alte persoane să comită infracțiunea;
- f) creează un grup criminal organizat.

II. Continuați ideea:

1. În cadrul participației simple toți participanții trebuie să aibă calitatea de.....
2. Pentru existența legitimei apărări apărarea trebuie să fie.....
3. Organizatorul unei asociații criminale va răspunde penal pentru infracțiunile

III. Indicați asemănările și deosebirile dintre activitatea complicelui și cea a favorizatorului.

1. Arătați condițiile în care o persoană are calitatea de complice.
2. Definiți noțiunea de favorizare a infracțiunii.
3. Indicați persoanele care nu răspund penal pentru favorizare.

IV. Soluționați și argumentați speța:

S-a reținut în fapt că inculpații E.G. și N.O. au atacat împreună victima I.T. În timpul atacului, E.G. a lovit-o pe victimă cu cuțitul, pe când N.O. imobilizat-o și a încercat să o dezarmeze atunci când aceasta se pregătea să se apere. În urma acestor acțiuni simultane și conjugate, a rezultat moartea victimei.

Să se arate cum trebuie calificate contribuțiile celor doi făptuitori în săvârșirea infracțiunii de omor.

B. Lucrări de control

Model Nr.1

1. Analizați principiul teritorialității legii penale.

- 1.1 Definiți noțiunea teritorialitate a legii penale.
- 1.2 Arătați excepțiile de la acest principiu.
- 1.3 Stabiliți locul acestui principiu printre alte principii de aplicare a legii penale în spațiu.

2. Analizați principiul personalității legii penale

- 2.1 Definiți principiul personalității legii penale
- 2.2 Indicați condițiile în care operează acest principiu.
- 2.3 Efectuați o comparație a principiului personalității legii penale cu cel al teritorialității legii penale

3. Soluționați speța:

E.K., membru al personalului diplomatic al unei ambasade străine la Chișinău, conducând neatent autoturismul pe șoseaua Chișinău – Cahul, a comis un accident de circulație în urma căruia victima I.G., a suferit o vătămare gravă a integrității corporale.

Să se arate dacă E.K., poate fi tras la răspundere penală pentru infracțiunea săvârșită.

Model Nr.2

1. Explicați conceptul de prescripție a tragerii la răspundere penală.

- 1.1 Definiți noțiunea de liberare de răspundere penală.
- 1.2. Definiți noțiunea prescripție a tragerii la răspundere penală.
- 1.3 Arătați termenii de prescripție a tragerii la răspundere penală.

2. Caracterizați întreruperea și suspendarea prescripției de tragere la răspundere penală.

- 2.1 Definiți întreruperea prescripției de tragere la răspundere penală.
- 2.2 Definiți suspendarea prescripției de tragere la răspundere penală.
- 2.3 Efectuați o comparație dintre întreruperea și suspendarea prescripției de tragere la răspundere penală.

3. Soluționați speța:

A.M. a săvârșit o infracțiune de distrugere intenționată a bunurilor, prevăzută la al. 1 al art. 197 CP al RM, la data de 21 iulie 2004. Dar pînă la data de 28 septembrie 2006 identitatea făptuitorului nu a putut fi stabilită de către organele de urmărire penală. Aceasta s-a stabilit ca rezultat al autodenunțării lui A.M.

Să se arate dacă A.M. poate fi tras la răspundere penală.

2. Evaluarea finală

Model Nr. 1

1. Aplicarea legii penale în timp.

2. Latura subiectivă a infracțiunii.

3. Soluționați speța:

S-a reținut că numitul D.I., șofer de autobuz, a plecat din stație cu ușile deschise, contrar regulamentului, iar victima C.N. a călătorit, în stare de ebrietate, pe scara autobuzului, de unde a căzut pe asfalt, accidentându-se mortal.

Să se arate:

- a) Dacă șoferul este vinovat de moartea victimei (ce formă de vinovăție);
- b) Ce influență are conduita culpabilă a victimei asupra răspunderii penale a șoferului.

Model Nr. 2

1. Aplicarea legii penale în spațiu

2. Arătați asemănările și deosebirile existente între extrădare și expulzare

3. Soluționați speța:

În fapt, inculpatul, aflat în stare de ebrietate, a intenționat să sustragă un autovehicul, în scopul de folosirii acestuia pe nedrept. În realizarea intenției sale, inculpatul a tras geamul din față, căutînd să deschidă portiera, fără să reușească. Apoi, după ce a încercat, tot fără succes, să pornească autoturismul prin legătură directă, a procedat la împingerea acestuia, scoțîndu-l din locul de parcare, moment în care a fost surprins de organele poliției.

Să se arate cum trebuie calificată fapta inculpatului în raport cu faza acțiunii infracționale.

Model Nr. 3

1. Arătați asemănările și deosebirile existente între amnistie și grațiere.

2. Închisoarea și detențiunea pe viață

3. Soluționați speța:

Inculpata V.V. deținînd funcția de șef de secție în cadrul Spitalului de Psihiatrie a fost condamnată pentru comiterea infracțiunii de corupere pasivă. În calitate de pedeapsă complementară obligatorie i-a fost aplicată privarea de dreptul de a practica activitate medicală pe un termen de 3 ani.

Avînd în vedere faptul că inculpata a săvîrșit infracțiunea de corupere pasivă nu în legătură strictă cu profesia sa de medic, dar în legătură cu activitatea administrativă de dispoziție de coordonare a secției de nemopsihiatrie infantilă pe care o conducea.

Să se arate dacă interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic a fost legal aplicată.

X. CHESTIONARE PENTRU EXAMEN

1. Chestionar pentru examen la unitatea de curs Drept penal (partea generală) I :

1. Noțiunea, obiectul și sarcinile dreptului penal.
2. Legătura dreptului penal cu alte ramuri de drept.
3. Principiile generale ale dreptului penal.
4. Principiile speciale ale dreptului penal.
5. Știința dreptului penal.
6. Evoluția dreptului penal în R.M.
7. Izvoarele dreptului penal.
8. Noțiunea, importanța și formele legilor penale.
9. Caracterizare generală a sistemului legilor penale existent în R.M.
10. Structura normelor juridice penale.
11. Clasificarea normelor juridice penale.
12. Aplicarea legii penale în spațiu.
13. Extradarea.
14. Situații în care extradarea nu este posibilă.
15. Aplicarea legii penale în timp și efectul retroactiv al legii penale.
16. Interpretarea legii penale.
17. Noțiunea și elementele raportului juridic penal.
18. Nașterea, modificarea și stingerea raportului juridic penal.
19. Noțiunea și trăsăturile esențiale ale infracțiunii.
20. Clasificarea infracțiunilor.
21. Deosebirea infracțiunilor de alte încălcări de lege.
22. Noțiunea componentei de infracțiune și importanța ei.
23. Elementele și semnele componentei de infracțiune.
24. Modalitățile componentei de infracțiune.
25. Obiectul infracțiunii - noțiunea și importanța.
26. Modalitățile obiectului infracțiunii.
27. Noțiunea de obiect material.
28. Noțiunea și semnele laturii obiective a infracțiunii.
29. Fapta (acțiunea sau inacțiunea) infracțională.
30. Urmările social-periculoase.
31. Legătura de cauzalitate.
32. Semnele facultative ale laturii obiective a infracțiunii.
33. Noțiunea și semnele subiectului infracțiunii.
34. Responsabilitatea și iresponsabilitatea.
35. Responsabilitatea redusă.

36. Vîrsta – condiție a răspunderii penale.
37. Subiectul pasiv al infracțiunii.
38. Subiectul special al infracțiunii.
39. Persoana juridică – subiect al infracțiunii.
40. Corelația dintre răspunderea penală a persoanei fizice și a persoanei juridice.
41. Noțiunea și semnele laturii subiective a infracțiunii.
42. Vinovăția – element de bază al laturii subiective.
43. Intenția și modalitățile ei.
44. Imprudența și modalitățile ei.
45. Vinovăția mixtă.
46. Motivul și scopul infracțiunii.
47. Noțiunea de etape ale activității infracționale.
48. Perioada internă a activității infracționale.
49. Pregătirea de infracțiune.
50. Tentativa de infracțiune.
51. Delimitarea tentativei de infracțiune de pregătirea de infracțiune.
52. Infracțiunea- fapt consumat.

2. Chestionar pentru examen la unitatea de curs Drept penal (partea generală) II :

1. Unitatea naturală de infracțiune: noțiune și forme.
2. Unitatea legală de infracțiune: noțiune și forme.
3. Noțiunea pluralității de infracțiune și formele ei.
4. Concursul de infracțiuni și modalitățile lui.
5. Recidiva și modalitățile sale.
6. Noțiuni generale privind cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.
7. Legitima apărare. Condiții referitoare la atac și apărare.
8. Starea de extremă necesitate și condițiile ei.
9. Deosebiri dintre legitima apărare și extrema necesitate.
10. Reținerea infractorului.
11. Constrângerea fizică sau psihică.
12. Riscul întemeiat.
13. Executarea ordinului sau a dispoziției superiorului.
14. Noțiunea și condițiile generale ale participației penale.
15. Autorul.
16. Organizatorul.
17. Instigatorul.
18. Complicele.
19. Formele de participație.
20. Excesul de autor.
21. Favorizarea și tolerarea infracțiunii.
22. Noțiunea, semnele și scopurile pedepsei penale.
23. Amenda.
24. Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.
25. Retragerea gradului militar, a unui titlu special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat.
26. Munca neremunerată în folosul comunității.
27. Închisoarea.
28. Detențiunea pe viață.
29. Pedepsele aplicabile persoanelor juridice.
30. Individualizarea pedepselor: noțiune și forme.
31. Criteriile generale de individualizare a pedepsei.
32. Circumstanțele atenuante.
33. Circumstanțele agravante.
34. Efectele circumstanțelor atenuante și agravante.
35. Aplicarea pedepsei mai blînde decît cea prevăzută de lege.
36. Aplicarea pedepsei în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.

37. Aplicarea pedepsei pentru infracțiunea neconsumată.
38. Aplicarea pedepsei pentru recidivă de infracțiuni.
39. Aplicarea pedepsei pentru participație.
40. Aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni.
41. Aplicarea pedepsei în cazul unui cumul de sentințe.
42. Aplicarea pedepsei în cazul executării hotărârii unui stat străin.
43. Modul determinării termenului pedepsei definitive în cazul cumulării diferitelor pedepse.
44. Calcularea termenilor pedepsei și computarea arestului preventiv.
45. Răspunderea penală: noțiunea și temeiul ei.
46. Noțiunea și categoriile liberării de răspundere penală.
47. Liberarea de răspundere penală a minorilor.
48. Liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională.
49. Liberarea de răspundere penală în legătură cu renunțarea benevolă la săvârșirea infracțiunii sau în legătura cu căința activă.
50. Liberarea condiționată de răspundere penală.
51. Liberarea de răspundere penală datorită schimbării situației.
52. Prescripția tragerii la răspundere penală.
53. Noțiunea și categoriile liberării de pedeapsă penală.
54. Condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei.
55. Liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen.
56. Înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă.
57. Liberarea de pedeapsă penală a minorilor.
58. Liberarea de pedeapsă penală datorită schimbării situației.
59. Liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave.
60. Amânarea executării pedepsei pentru femei gravide și femei care au copii în vârstă de pînă la 8 ani.
61. Prescripția executării sentinței de condamnare.
62. Noțiunea și scopul măsurilor de siguranță.
63. Aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical.
64. Aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter educativ.
65. Expulzarea.
66. Confiscarea specială.
67. Amnistia și grațierea.
68. Împăcarea.
69. Stingerea antecedentelor penale.
70. Reabilitarea.
71. Calificarea infracțiunilor.

XI. RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

Acte normative

1. Constituția Republicii Moldova (adoptată de Parlamentul R.Moldova la 29.07.1994), Monitorul Oficial al R.Moldova 1994, nr.1.
2. Codul penal al R. Moldova din 18.04.2002, publicat în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 128-129 din 13.09.2002
3. Codul de procedură penală al R. Moldova din 14.03.2003, publicat în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 104-110, din 07.06.2003

Comentarii

1. Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu /Sub red. A. Barbăneagră. - Chișinău: Centrul de Drept al Avocaților, 2003. - 836 p.
2. S.Brînză, X.Ulianovschi, V.Stati, V.Grosu, I.Țurcanu, Drept penal. Partea specială, vol.II, Edit. Cartier juridic, Chișinău, 2005.- 804 pag.
3. S. Brînză, V. Stati, Drept penal. Partea specială, vol. I, Tipografia centrală, Chișinău, 2011. -1062 pag.
4. S. Brînză, V. Stati, Drept penal. Partea specială, vol. II, Tipografia centrală, Chișinău, 2011. -1324

pag.

5. I. Dolea, D. Roman, T. Vîzdoagă, I. Sedlețchi, V. Șterbeț, V. Rotaru, R. Botezetu, A. Cerbu, S. Ursu, E. Erjiu, Codul de procedură penală, Comentariu, Edit. Cartier juridic, Chișinău, 2005, -768 pag.
6. Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea Generală. Vol. I / Dongoroz V., Fodor I., Oancea I., Iliescu N., Bulai C, Stănoiu R., Kahane S. - București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969.-436 p.
7. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации /Под ред. Кузнецовой Н.Ф. - Москва: Зерцало, 1998. - 878 с.
8. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации /Под ред. Наумова А.В. - Москва: Юристъ, 1996. - 822 с.
9. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации /Под ред. Радченко В.И., Михлина АС, Шмарова И.В. -Москва: Вердикт, 1996. - 646 с.
10. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации /Под ред. Скуратова Ю.И., Лебедева В.М. - Москва: НОРМА –ИНФРА-М, 1998.-814 с.

Tratate, cursuri, monografii, studii de specialitate

1. Antoniu G., Răspunderea penală a persoanei juridice // Revista de drept penal, 1996, nr. 1.
- Antoniu G., Tentativa (doctrină, jurisprudență, drept comparat), București, Editura Societății Tempus, 1995.
2. Antoniu G., Vinovăția penală, București, Editura Academiei Române, 1995.
3. Aramă E. Istoria dreptului românesc, Chișinău, 1995.
4. Barac L. Răspunderea și sancțiunea juridică, București, Editura Lumina Lex, 1997.
5. Basarab M., Drept penal. Partea generală, Voi. I., Iași, Editura Chemarea, 1992.
6. Berger V., Jurisprudență Curții Europene a Drepturilor Omului, București, Editura Institutului român pentru drepturile omului. 1997.
7. Boroi A., Drept penal. Partea Generală, București, Editura AII Beck, 1999.
8. Botnaru S., Deosebiriile dintre măsurile educative aplicabile minorilor infractori în Republica Moldova și România // Analele Științifice ale USM., Facultatea de drept, Serie nouă, 1998, nr.1.
9. Botnaru S., Eroarea în dreptul penal // Analele Științifice ale USM. Vol.I. , Chișinău, 2001.
10. Botnaru S., Extrema necesitate - cauză care înlătură caracterul penal al faptei // Analele Științifice ale USM. Vol.I, Seria "Științe socio-umanistice", Chișinău, 2001.
11. Botnaru S., Instituția legitimei apărări și rolul ei în lupta împotriva criminalității în condițiile actuale, Chișinău, Editura Universității de Criminologie, 2002.
12. Botnaru S., Noțiunea și natura juridică a măsurilor de siguranță // Analele Facultății de Drept, 2002.
13. Botnaru S., Prezentare comparativă privind regimul penal al infractorilor minori în dreptul penal al României și în dreptul penal al Republicii Moldova // Analele Științifice ale USM. Vol.I, Seria „Științe socioumanistice”, Chișinău, 2000.
14. Botnaru S., Răspunderea penală a persoanelor juridice în dreptul belgian // Analele Științifice ale USM, 2003.
15. Botnaru S., Răspunderea penală a persoanelor juridice în dreptul penal al Republicii Moldova // Analele Facultății de Drept, 2002.
16. Brînză L., Noțiunea de reabilitare a persoanei în procesul penal // Analele Științifice ale USM. Vol.I. Seria „Științe Socioumanistice”, Chișinău, 2000.
17. Bulai C., Manual de drept penal. Partea Generală, București, Editura AII, 1997.
18. Bulai C., Filipaș A., Mitrahe C Instituții de drept penal, București, Editura TREI, 2001.
19. Butiuc C., Elemente de drept penal, București, Editura Lumina LEX, 1998.
20. Cernea E., Molcuț E., Istoria statului și dreptului românesc, București, 1998.
21. Daneș Șt., Papadopol V., Individualizarea juridică a pedepselor, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1995.
22. Derșidan C, Abraham P. ,Dicționar de termeni juridici, București, Editura Național, 2000.
23. Diaconescu I., Curs de drept internațional public, București, Casa de editură și presă "Șansa" SRL, 1993.
24. Dima T., Drept penal. Partea Generală. Vol.I-II., București, Editura Lumina Lex, 2001.
25. Dobrinou V., Pascu I., Molnar I., Nistoreanu Gh., Boroi A., Lazăr V., Drept penal. Partea Generală, București:,Editura Europa Nova, 1999.

26. Florea C., Pedepsa penală. Scopurile și aplicarea ei // Analele Științifice ale USM. Facultatea de drept, Chișinău, 1998, nr.1.
27. Florea C.N., Infracțiunea, vinovăția și circumstanțele ce înlătură caracterul penal al faptei, Chișinău, 1994.
28. Giurgiu N., Legea penală și infracțiunea (doctrină, legislație, practică judiciară), Iași, Editura Gama, 1998.
29. Giurgiu N., Răspunderea și sancțiunile de drept penal, Focșani, Editura Neuron, 1995.
30. Gladchi Gh., Conceptul și structura personalității infractorului // Revista Națională de Drept, 2002, nr.3.
31. Grama M. Participanții la infracțiune și particularitățile răspunderii lor, Chișinău, CEP USM, 2004.
32. Grama M., Botnaru S. Participația la infracțiunile săvârșite cu vinovăție dublă // Revista Națională de Drept, 2003, nr.5.
33. Grosu V., Persoana juridică și problematica subiectului în dreptul penal // Revista Națională de Drept, 2001, nr.3.
34. Grosu V., Vîrsta răspunderii penale a individului în perspectivă comparativă // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Vol.I., Chișinău, CE USM, 2004.
35. Grosu V., Persoana juridică și pedeapsa penală // Revista Națională de Drept., 2002, nr.4(19).
36. Gurschi C., Botezatu R., Dolea I., Grama M., Jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală 2008-2010, Tipografia centrală, Chișinău, 2012.-916 pag.
37. Loghin O., Raportul juridic penal și răspunderea penală // Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza, Tomul XXIV, 1978.
38. Macari I., Aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical // Revista Națională de Drept, 2002, nr.2.
39. Macari I., Infracțiunea și semnele ei // Revista Națională de Drept, 2002, nr.5.
40. Macari I., Referitor la cauzele ce înlătură caracterul penal al faptei // Revista Națională de Drept, 2001, nr.10.
41. Manualul judecătorului pentru cauze penale, Sub red. Poalelungi M., Dolea I., Stîrcu D., Tipografia centrală, Chișinău, 2013.- 1192 pag.
42. Martin D., Conceptul și trăsăturile pedepsei penale // Analele Științifice ale USM. Vol.I, Seria "Științe socioumanistice", Chișinău, 2001.
43. Martin D., Munca neremunerată în folosul comunității // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Vol.I., Chișinău, CE USM, 2001.
44. Mitrache C., Drept penal român. Partea Generală. Ed. a III-a., București, Editura Șansa, 1997.
45. Moraru V., Confiscarea lucrurilor care au fost date pentru a determina săvîrșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor // Revista Națională de Drept, 2000, nr. 10-11.
46. Moraru V., Confiscarea lucrurilor produse prin fapta prevăzută de legea penală // Revista Națională de Drept, 2000, nr. 12.
47. Moraru V., Confiscarea specială ca măsură de siguranță cu caracter patrimonial // Analele Științifice ale USM. Vol.I, Seria "Științe socioumanistice". - Chișinău, 2000.
48. Moraru V., Confiscarea specială în dreptul penal, Chișinău, Editura Sirius. 2001.
49. Oancea I., Tratat de drept penal. Partea Generală, București, Editura ALL, 1995.
50. Pop O., Aplicarea și executarea măsurii educative a internării minorului infractor într-un centru de reeducare, Timișoara, Editura Mirton, 2003.
51. Pop O., Rolul și locul individualizării sancțiunilor în cadrul politicii penale // Revista Națională de Drept, 2000, nr.12.
52. Pop O., Scurt istoric al noțiunii de individualizare a pedepsei // Revista Națională de Drept, 2000, nr.10-11.
53. Popescu D., Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante -criteriu de bază al individualizării și aplicării pedepsei penale // Analele Științifice ale USM. Vol.I, Seria "Științe socioumanistice", Chișinău, 2001.
54. Popescu D., Problemele aplicării pedepsei penale în cazul cumulului de infracțiuni // Conferința corpului didactico-științific "Bilanțul activității Științifice a USM pe anii 1998/99". Rezumatele comunicărilor. Științe socioumane, Chișinău, 2000.
55. Șavga A., Conceptul de infracțiune consumată // Analele Științifice ale USM. Vol.I. Seria "Științe socioumanistice", Chișinău, 2001.

56. Șavga A., Modalități speciale ale pregătirii de infracțiune // Revista Națională de Drept, 2001, nr.1.
57. Șavga A., Delimitarea actelor preparatorii de actele de executare // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria "Științe socioumanistice". Voi. I., Chișinău, 2001.
58. Șavga A., Infracțiunea - fapt epuizat /Revista Națională de Drept, 2001,nr.4(7).
59. Șavga A., Conceptul fazelor de desfășurare a activității infracționale și formele infracțiunii // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria "Științe socioumanistice",Vol.I, Chișinău, 2002.
60. Șavga A., Pregătirea de infracțiune - o formă incriminată și sancționată de legea penală II Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria "Științe socioumanistice". Voi. I.,Chișinău, 2002.
61. Sima C., Codul penal adnotat, București, Editura Lumina Lex, 2000.
62. Sima C., Măsurile de siguranță în dreptul penal contemporan, București, Editura ALL Beck, 1999.
63. Streteanu F., Chiriță R., Răspunderea penală a persoanei juridice, București, Editura ROSETTI, 2002.
64. Streteanu F., Concursul de infracțiuni, Cluj-Napoca, Editura Lumina Lex, 1999.
65. Tulbure A., Fapta care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni și înlocuirea răspunderii penale // Revista Națională de Drept, 1996, nr.2.
66. Țurcan I., Obiectul material al infracțiunii luarea de mită // Revista Națională de Drept, 2001, nr.9.
67. Țureanu C., Răspunderea juridică pentru faptele penale săvârșite de minori, București, 1995.
68. Ulianoschi X., Participația penală, Chișinău, 2000.
69. Ulianoschi X., Răspunderea penală a persoanelor juridice // Revista Națională de Drept, 2002, nr.2.
70. Ulianoschi X., Răspunderea penală a minorilor // Revista Națională de Drept, 2002, nr.3.
71. Ungureanu A., Drept penal. Partea Generală, București, Editura Lumina Lex,1995.
72. Zolyneak M., Drept penal. Partea Generală, Vol. II -III. (p.789-1095), Iași, Editura Chemarea, 1993.
73. Zolyneak M., Michinici M., Drept penal. Partea Generală, Iași, Editura Chemarea, 1999.
74. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности. -Москва-Воронеж: НПО МОДЭК, 2001.
75. Аликперов Х., Преступность и компромисс, Баку, 1992.
76. Баландин В.Н., Эффективность освобождения от отбывания наказания при условном осуждении и отсрочка приговора,Свердловск, 1998.
77. Бойцов А., Волженкин Б., Уголовный закон: действие во времени и пространстве, Санкт-Петербург, 1993.
78. Ботнару С., Мотив преступления //Закон и жизнь, 2003, №4.
79. Ботнару С., Некоторые проблемы неосторожной формы вины // Закон и жизнь, 2003, №4.
80. Ветров Н.И., Уголовное право. Часть Общая, Москва: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 1999.
81. Головки Л.В., Классификация оснований освобождения от уголовной ответственности // Законность, 1998, №11.
82. Головки Л.В., Новые основания освобождения от уголовной ответственности и проблемы их процессуального применения // Государство и право, 1997, №8.
83. Головки Л.В., Прекращение уголовного дела в связи с деятельным раскаянием // Законодательство, 1999, №1.
84. Гонтарь И.Я., Преступление и состав преступления как явление и понятие в уголовном праве, Владивосток, 1997.
85. Григорьев В.А., Соучастие в преступлении по уголовному праву Российской Федерации., Уфа, 1995.
86. Забрянский Г.И., Социология преступности несовершеннолетних, Минск, 1997.
87. Здравомыслов Б.В., Уголовное право Российской Федерации, Часть Общая, Москва: Юристъ, 1999.
88. Иванов Н.Г., Понятие и формы соучастия в уголовном праве, Саратов: СГУ, 1991.
89. Игнатов А.Н., Костарева Т.А. Уголовная ответственность и состав преступления. Лекция, Москва, 1996.

90. Истомин А.Ф., Общая часть уголовного права, Москва: Инфра-М, 1997.
91. Ищенко А., Назначение наказания по Уголовному кодексу Российской Федерации, Москва: Юрлитинформ, 2002.
92. Козаченко И.Я., Незнамов З.А., Уголовное право, Часть Общая, Москва: НОРМА-ИНФРА, 1998.
93. Кара Ю., Флоря В., Психические аномалии: опыт уголовно-правового исследования // *Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Vol.I., Chișinău: CE USM, 2002.*
94. Ковалев М.И., Соучастие в преступлении, Екатеринбург, 1999.
95. Козаченко И. Я., Незнамов З. А., Уголовное право. Часть Общая, Москва: ИНФРА - М, 1997.
96. Козлов А.П., Механизмы построения уголовно-правовых санкций, Красноярск, 1998.
97. Козоркин И.Д., Уголовное законодательство зарубежных стран / Англии, США, Франции, Германии, Японии, Москва: Зерцало, 1999.
98. Коммисаров В., Якулов Р., Уголовное наказание в вопросах и ответах, Москва: Зерцало, 1998.
99. Коржанский Н.И., Предмет преступления. - Волгоград, 1996.
100. Красиков Ю, Алакаев А., Уголовное прво. Часть Общая. Курс лекций. Множественность преступлений, Москва: Норма. 1996.
101. Кудрявцев В.Н., Наумов А.В., Российское уголовное право. Часть Общая, Москва: СПАРК, 1997.
102. Кудрявцев В.Н., Общая теория квалификации преступлений, Москва: Юристь, 1999.
103. Кудрявцев В.Н., Наумов А.В., Учебник уголовного права, Часть Общая., Москва: Спарк, 1996.
104. Кузнецова Н.Ф., Новое уголовное право России. Часть Общая, Москва: Зерцало ТЕИС, 1996.
105. Кузнецова Н.Ф., Состав преступления / спорные вопросы // Вестник Московского университета. Серия «Право», 1997, №4.
106. Кузнецова Н.Ф., Тяжков И.М., Курс уголовного права. Часть Общая, в 2-х томах, Москва: Зерцало, 1999.
107. Магомедов А.А., Правовые последствия освобождения от уголовной ответственности, Саратов, 1994.
108. Мальков В.П., Тимершин Х.А., Множественность преступлений., Уфа, 1995.
109. Мальков В.П., Состав преступления в теории и законе // Государство и право, 1996, №7.
110. Марогулова И., Амнистия и помилование: актуальные проблемы // Уголовное право, 1997, №4.
111. Медведев А.М., Пределы действия Уголовного кодекса Российской Федерации, Москва: Юридическая литература, 1998.
112. Михлин А.С., Общая характеристика осужденных, Москва, 1991.
113. Мясников О.А., Смягчающие и отягчающие обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике, Москва: Юрлитинформ, 2002.
114. Назаренко Г.В., Невменяемость в уголовном праве, Орел, 1993.
115. Нерсесянц В., Ответственность за неосторожные преступления, Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2002.
116. Нуртаев Р.Т., Борьба с неосторожными видами преступлений, Алма-Ата, 1990.
117. Павлов В., Субъект преступления и уголовная ответственность, Санкт-Петербург: Лань, 2000.
118. Рарог А., Квалификация преступлений по субъективным признакам, Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2003.
119. Рарог А.И., Степалин В.П., Уголовное право. Часть Общая в вопросах и ответах, Москва: Юристь, 2001.
120. Сабанин С., Амнистия и помилование в уголовном законодательстве России // Государство и право, 1995, №11.
121. Таганцев Н.С., Русское уголовное право. Часть Общая. Том.1., Тула: Автограф, 2001.

122. Шаргородский М., Избранные работы по уголовному праву, Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2003.
123. Якубов А., Обратная сила уголовного закона, Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2003.